

Dato: 28. marts 2025
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mikkel August von
Buchwald
Sagsnr.: 2024-07873
Dok.: 3655386

Høringsnotat om forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Skærpet indsats mod narkotikakriminalitet, herunder opioider)

Indholdsfortegnelse

1. Høringen.....	2
1.1. Høringsperiode.....	2
1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.....	2
2. Høringssvarene.....	6
2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget.....	6
2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget.....	6
2.2.1. Skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse og videreoverdragelse af opioider og lovfæstelse af straffniveauerne for øvrige hyppigt forekommende euforiserende stoffer	6
2.2.2. Skærpelse af straffen for salg af euforiserende stoffer fra detailbutikker eller via sociale medier	11
2.2.3. Konfiskation af køretøjer, der anvendes til grove overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer	13
2.2.4. Styrkede muligheder for at rettighedsfrakende ved salg af euforiserende stoffer fra en butik	16
2.2.5. Opholdsforbud til personer, der rettighedsfrakendes ved salg af euforiserende stoffer fra butik	18
2.2.6. Lovforslagets økonomiske konsekvenser	19

2.2.7. Om andre elementer i regeringens udspil ”Ungdom uden opioider”	20
3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet.....	20

1. Høringen

1.1. Høringsperiode

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Skærpet indsats mod narkotikakriminalitet, herunder opioider) har i perioden fra den 10. februar 2025 til den 10. marts 2025 (28 dage) været sendt i høring hos en række myndigheder, organisationer m.v.

Udkastet til lovforslag blev den 10. februar 2025 endvidere sendt til Folketingets Retsudvalg til orientering.

Herudover blev udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 10. februar 2025.

1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over hørte myndigheder, organisationer m.v.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget høringssvar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Oversigten omfatter herudover interessenter, som ikke er blandt de hørte myndigheder, organisationer m.v., men på egen foranledning har sendt bemærkninger til udkastet til lovforslag. Sådanne interessenter er i oversigten markeret med *.

Høringspart	Høringssvar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive høringssvar
Østre Landsret	X	X		
Vestre Landsret	X	X		

Samtlige byretter	X	X		
Domsstolsstyrelsen	X	X		
Datatilsynet	X		X	
Aalborg Universitet (Juridisk Institut)				
Aarhus Universitet (Juridisk og Retsmedicinsk Institut)				
Aarhus Kommune	X	X		
Aarhus Retshjælp				
Advokatrådet				
Advokatsamfundet				
Amnesty International				
Antidote Danmark				
Bevismiddeltilsynet	X		X	
Blå Kors Danmark				
Bopam – Børn og Pårørende af Misbrugere				
Brugerforeningen				
Brugernes Akademi	X	X		
Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab	X	X		
Center for Rusmiddelforskning				
Centerlederforeningen				
Coop Danmark A/S				
Copenhagen Buisness School (Juridisk Institut)				
Dansk Socialrådgiverforening				
Dansk Bilbrancheråd				
Danske Biludlejere				
Dansk Detail				
Dansk Erhverv	X	X		
Dansk Mobilitet*	X	X		
Dansk Industri				
Dansk Psykolog Forening				
Danske Advokater	X	X		
Danske Handelsbyer				
Danske Regioner				
Dansk Selskab for Addiktiv Medicin				
Dansk Sygeplejeråd				
De Anbragtes Vilkår				
Den Danske Dommerforening	X	X		

Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder				
Den Sociale Retshjælps Fond				
De Samvirkende Købmænd				
Det Kriminalpræventive Råd				
Dommerfuldmægtigforeningen				
Embedslægeforeningen				
Forenede Danske Motorejere (FDM)				
Finans og Leasing	X	X		
Fagligt Selskab for Additiv Sygepleje				
FAKL – Foreningen af Kommunalt Ansatte Læger	X	X		
Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark				
Foreningen af Offentlige Anklagere				
Færøernes Landsstyre				
Gadejuristen	X	X		
HK-Handel	X	X		
Institut for Menneskerettigheder				
Justitia				
Kirkens Korshær				
KFUM's Sociale Arbejde				
Kommunernes Landsforening				
Københavns Kommune				
Københavns Retshjælp				
Københavns Universitet (Juridisk Fakultet og Retsmedicinsk Institut)				
Landsforeningen af Forsvarsadvokater				
Landsforeningen af Socialpædagoger				

Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen				
Landsforeningen KRIM				
Landsforeningen af Væresteder (LVS)				
LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud				
Mellemfolkeligt Samvirke				
Manderådet, Udvalg for Familieret				
Mobility Danmark*	X	X		
Mændenes Hjem				
Nærbutikkernes Landsforening				
Odense Kommune				
Politiforbundet	X		X	
PårørendeNetværket Antistigma				
Retspolitisk Forening				
Rådet for Sikker Trafik				
Rådet for Socialt Udsatte				
Sammenslutningen af Boformer for Hjemløse i Danmark (SBH)				
SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd				
Socialpædagogernes Landsforbund				
SSP-samrådet	X	X		
Stenbroens Jurister	X	X		
Syddansk Universitet (Juridisk Institut og Retsmedicinsk Institut)				
TUBA Danmark				
Vesterbro Retshjælp				

2. Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene, herunder om der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

Under pkt. 3 er det opsummeret, hvilke ændringer der er foretaget i forhold til det udkast til lovforslag, som har været i offentlig høring. Her omtales også ændringer, som ikke har baggrund i modtagne høringssvar, men er foretaget på Justitsministeriets egen foranledning.

2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Bevismiddeltilsynet, Datatilsynet og Politiforbundet har ingen bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Aarhus Kommune og Foreningen af Kommunalt Ansatte Læger (FAKL) bakker op om lovforslaget.

Danske Advokater støtter indsatsen mod opioider.

SSP-Samrådet anerkender intentionen med lovforslaget.

Gadejuristen og Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab bifalder, at der kommer øget politisk fokus på børn og unges forbrug af opioider.

2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

2.2.1. Skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse og videreoverdragelse af opioider og lovfæstelse af straffniveauerne for øvrige hyppigt forekommende euforiserende stoffer

Brugernes Akademi efterspørger, at regeringen forholder sig til, om øget straf og fængsling er en evidens- og forskningsbaseret metode, som har en præventiv effekt og reelt nedbringer mængden af stoffer, som sælges og indtages illegalt. Det anbefales endvidere, at udsatte stofbrugere tilbydes behandling og støtte som alternativ til dom og afsoning i fængsel.

Gadejuristen anfører, at en skærpelse af sanktionerne for besiddelse og videreoverdragelse af opioider vil medføre mange negative følgevirkninger – og ikke et mindre forbrug af opioider.

SSP-Samrådet anfører, at der ikke er entydig evidens for, at højere straffe har en kriminalpræventiv effekt, og gør opmærksom på, at øget straf for distribution og salg af opioider ikke nødvendigvis vil have den ønskede effekt på antallet af unge, der bruger opioider. Fokusset på proportionalitet i forhold til stoffers farlighed og straffens omfang anerkendes.

Det fremgår af pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at strafskærpelsen for opioider er begrundet i, at opioiders høje farlighed ikke i tilstrækkelig grad vurderes at være afspejlet i de nuværende strafniveauer for ulovlig besiddelse og videreoverdragelse af euforiserende stoffer. Andre hensyn end farligheden er dog også indgået ved fastsættelsen af strafniveauerne, herunder hensynet til at skabe forudsigelighed og at gøre strafniveauerne nemmere at anvende i praksis. Derudover er der taget hensyn til bl.a. den påvirkning, som strafskærpelsen vil have på kapaciteten i kriminalforsorgens institutioner

Det fremgår af pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at for at tage hensyn til værdigheden for de mest udsatte i samfundet finder Justitsministeriet ikke anledning til, at straffen for ulovlig besiddelse af heroin til eget forbrug skal skærpes fra det i dag allerede høje niveau.

Justitsministeriet har på baggrund af de ovennævnte høringssvar fundet anledning til at præcisere, at formålet med strafskærpelserne for opioider er at skabe en balance i straffene for videresalg af euforiserende stoffer, så de farligste stoffer straffes hårdest med dog behørig hensyntagen til etableret tilstand af svær heroinafhængighed.

Stenbroens Jurister kritiserer, at der foretages sproglige ændringer af lovteksten, der alene har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer om strafniveauerne. Derudover er der behov for adskillelse af straffehjemlen for besiddelse mv. til eget forbrug fra besiddelse mv. med henblik på salg eller anden videreoverdragelse i selvstændige bestemmelser med hver deres strafferamme.

Danske Advokater anfører, at når man med sproglige justeringer i lovteksten ændrer retstilstanden og strafniveauet i bemærkningerne, kan det være svært at gennemskue konsekvensen af en handling, og ændringerne får ikke den præventive effekt, som er tiltænkt.

Vestre Landsret og **Østre Landsret** noterer sig, at det er anført i lovforslagets bemærkninger, at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og at det angivne strafniveau således vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel. **Byretterne** og **Dommerforeningen** har tilsluttet sig landsretternes høringssvar.

Der er i Danmark fast tradition for, at lovgivningsmagten i lovforarbejder tilkendegiver strafniveauer for forskellige typer af strafbare handlinger. Justitsministeriet kan i den forbindelse bl.a. henvise til Straffelovrådets betænkning nr. 1531/2012 om strafudmåling – samspillet mellem lovgiver og domstole.

Den foreslåede lovfæstelse af strafniveauerne, så der kan opereres med et samlet og praktisk anvendeligt skema over strafniveauerne for stofferne, har netop til hensigt at øge forudsigeligheden i forbindelse med straf for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

Det fremgår – i overensstemmelse med den ovennævnte betænkning fra Straffelovrådet (side 134) og pkt. 7.6.3 i lov kvalitetsvejledningen – af bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3, at fastsættelsen af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Der er ikke foretaget ændringer af lovforslaget på baggrund af de ovennævnte høringssvar.

Stenbroens Jurister anfører, at Folketinget ikke i nyere tid har haft anledning til at drøfte og tage stilling til, om man mere generelt ønsker, at besiddelse af stoffer skal straffes med fængsel, når der udelukkende er tale om besiddelse til eget forbrug.

Strafpositionerne, som med lovforslaget foreslås lovfæstet, følger – udover i de tilfælde, hvor lovgiver har taget stilling til dem – af en praksisgennemgang foretaget af statsadvokaterne. Med lovforslaget

foreslås det, at disse straffniveauer lovfæstes med de tilpasninger, som straffskærpelserne ved lovforslaget medfører. Det følger af statsadvokaternes praksisgennemgang, at visse stofmængder i dag som udgangspunkt kan medføre fængselsstraf – også selv om besiddelsen sker til eget forbrug.

Brugernes Akademi finder det yderst problematisk, at lovgivningen og politiets praksis i forhold til mængden af stof ikke afspejler stofbrugeres reelle stofindtagsbehov. Det findes også problematisk, at stofbrugere i udsatte positioner skal i fængsel på baggrund af et stofindtag til eget forbrug, og det anføres, at når man lever et liv med stærk afhængighed, er besiddelse af 50 opioidpiller eller 5 gram heroin sjældent et udtryk for besiddelse med henblik på videreoverdragelse. Det er i stedet et udtryk for et dagligt behov for det pågældende stof, som dels bunder i et ønske om at holde sig abstinensfri, dels er udtryk for en måde at håndtere kaotiske livsomstændigheder, traumer, fysiske smerter, ubehandlet psykisk sygdom m.m. Ved at kriminalisere stoffer til eget forbrug, kriminaliseres et liv i stærk udsathed, hvilket er i modstrid med lovens intention. Det anbefales, at grænsen for mængden af stof til eget forbrug hæves, så det stemmer overens med stofbrugeres reelle behov for stofindtag.

Gadejuristen sætter pris på, at det i forarbejderne flere gange er præciseret, at der skal tages hensyn til socialt udsatte borgere, der grundet stærk afhængighed har en højere tolerance over for euforiserende stoffer til eget forbrug, men dette skal også afspejle sig i praksis. Det opleves desværre ofte, at politiet ikke tager forbehold for, at Rigsadvokatmeddelelsens retningslinjer for ”eget forbrug” er vejledende. Der savnes eksplicitte tiltag, der sikrer, at der løbende er kontrol med, at politiet foretager en konkret vurdering af, om mængderne af opioider kan være til eget forbrug i det enkelte tilfælde, og om reglerne om tiltalefrafald er gældende.

Stenbroens Jurister anfører, at udgangspunkterne for, hvornår en mængde stoffer som udgangspunkt kan anses for besiddet med henblik på videresalg, forekommer fuldkommen arbitrære, og anbefaler, at der i forbindelse med lovarbejdet foretages en saglig vurdering af de stofmængder, der i Rigsadvokatens meddelelse om narkotika angives som udgangspunkter i sondringen mellem besiddelse til eget forbrug og besiddelse med henblik på videreoverdragelse.

Vestre Landsret og **Østre Landsret** anfører, at retterne går ud fra, at det fortsat afgøres af domstolene efter en konkret bevisvurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der er tale om besiddelse til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse, jf. retsplejelovens § 880 om domstolenes frie bevisbedømmelse. **Byretterne** og **Dommerforeningen** har tilsluttet sig landsretternes høringssvar.

Det fremgår flere steder i lovforslaget, at de angivne grænser for besiddelse af stoffer til eget forbrug eller videreoverdragelse er udgangspunkter. Det vil fortsat skulle afgøres efter en konkret vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om der er tale om besiddelse til eget forbrug eller med henblik på videreoverdragelse.

Det fremgår endvidere af pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at visse stofbrugere vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende stoffer, og at det således må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug, af den årsag efter en konkret vurdering vil kunne anses som værende til eget forbrug for denne målgruppe.

De gældende bestemmelser i § 3, stk. 4, og § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer har til formål at tage særligt hensyn til udsatte personer med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer. Det følger således af § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer, at tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor og besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer som følge af et længere og vedvarende misbrug heraf. Det gælder også i gentagelsestilfælde. Efter § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer strafforfølges besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug ikke, hvis den pågældende er fyldt 18 år, besiddelsen af stoffet skyldes en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer og den pågældende 1) befinder sig i eller i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, jf. stk. 3, hvis besiddelsen sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet, eller 2) er på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet.

Justitsministeriet har på den baggrund ikke foretaget ændringer af lovforslaget i anledning af ovennævnte høringssvar.

Stenbroens jurister anbefaler, at det tilføjes til bemærkningerne til lovforslagets § 1, at strafundtagelserne vedrørende stofbrugere med stærk afhængighed i § 3, stk. 4, og § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer også finder anvendelse fremfor fængsel, når undtagelsesbestemmelsernes betingelser er opfyldt. Det anbefales desuden, at der tilføjes bemærkninger til lovforslaget om, hvorvidt det er lovgivers intention at straffe en stærkt afhængig stofbruger, der videreroverdrager euforiserende stoffer til en anden stærkt afhængig stofbruger med henblik på lindring af modtagerens akutte abstinenser.

Der ændres med lovforslaget ikke ved § 3, stk. 4, og § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer. Justitsministeriet har dog på baggrund af høringssvaret fra Stenbroens Jurister fundet anledning til at henvise til de pågældende regler i bemærkningerne til lovforslagets § 1 og fremhæve, at reglerne medfører, at målgruppen får tiltalefrafald eller straffritagelse i stedet for bøde eller fængsel, når de besidder euforiserende stoffer til eget forbrug, og betingelserne i øvrigt er opfyldt. Det bemærkes også, at der henvises til § 3, stk. 4, og § 3 b, stk. 2, under pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

2.2.2. Skærpelse af straffen for salg af euforiserende stoffer fra detailbutikker eller via sociale medier

HK-Handel støtter den del af forslaget, der skærper straffen for ulovlig besiddelse og videreoverdragelse, herunder salg, af opioider med en tredjedel, når salget foregår via sociale medier eller fra detailbutikker, herunder kiosker.

Gadejuristen ser særdeles positivt på, at der kommer fokus på salg gennem detailbutikker, herunder særligt kiosker, men savner et strafferetligt fokus på ejeren af detailbutikken, herunder særligt kiosker. Ejeren af virksomheden skal stilles til ansvar, hvis der systematisk sælges euforiserende stoffer.

Det fremgår af bemærkningerne til det foreslåede § 3, stk. 2, nr. 4, i lov om euforiserende stoffer, at den foreslåede ændring vil medføre, at salg eller anden videreoverdragelse af euforiserende stoffer i detailbutikker, herunder kiosker, skal straffes på samme måde som salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg på restaurationer, herunder diskoteker, eller ved koncerter eller musikfestivaler, samt øvrige

arrangementer, hvor det typisk hovedsagelig er børn eller unge mennesker, der deltager, jf. § 3, stk. 2, nr. 2, i lov om euforiserende stoffer. I forhold til de tilfælde, der allerede efter gældende ret ville medføre en fængselsstraf, tilsigtes en strafskærpelse med en tredjedel i forhold til den straf, der ellers ville være blevet udmålt, hvis salget sker fra detailbutikker, herunder kiosker. Hvis der er tale om opioider, herunder heroin, vil den foreslåede strafskærpelse på en tredjedel skulle lægges oven i de foreslåede strafskærper for opioider.

Efter det foreslåede § 3 d, stk. 1, kan den, der udøver detailsalg fra en butik eller er ansat i en sådan butik og som led heri overtræder lov om euforiserende stoffer eller regler udstedt i medfør heraf ved salg eller anden videreoverdragelse af euforiserende stoffer, ved dom frakendes retten til at udøve detailsalg fra butikker og arbejde med detailsalg fra butikker.

Ejeren af en detailbutik, der overtræder lovgivningen om euforiserende stoffer ved at sælge eller medvirke til at sælge euforiserende stoffer fra butikken, vil således både kunne idømmes en streng straf og frakendes retten til at udøve detailvirksomhed med den konsekvens, at butikken skal afhændes.

Der er derfor ikke foretaget ændringer af lovforslaget på baggrund af de ovennævnte høringssvar.

Gadejuristen ser særdeles positivt på, at der i lovforslaget er fokus på salg gennem sociale medier, og bakker i det store hele op om skærperne. Der opfordres i denne forbindelse til, at også straffen for salg af euforiserende stoffer gennem f.eks. e-mailplatforme, SMS eller telefonopkald tilsvarende skærpes, da disse kanaler også ofte anvendes til salg til unge mennesker.

Danske Advokater anfører, at den brede definition af ”sociale medier” i lovforslaget vækker undren, da al korrespondance via ”sociale medier” er omfattet, også direkte 1-til-1 kommunikation, og sætter spørgsmålstegn ved proportionaliteten i strafniveauet afhængigt af, om to personer handler med narkotika via SMS eller Snapchat.

Hensigten med strafskærpelsen for salg af euforiserende stoffer via sociale medier er at ramme videreoverdragelse, der finder sted på sociale medier, hvor unge har en stor del af deres sociale liv.

Det fremgår af bemærkningerne til det foreslåede § 3, stk. 2, nr. 3, i lov om euforiserende stoffer, at det forudsættes omfattet af bestemmelsen, hvis det sociale medie bruges som indgang til en yderligere kontakt om salg eller anden videreoverdragelse af euforiserende stoffer, der skal finde sted på anden vis end på sociale medier. Hvis en efterfølgende fysisk kommunikation eller en kontakt på f.eks. e-mail, SMS eller telefonisk om salg af euforiserende stoffer er blevet indledt eller aftalt på de pågældende sociale medier – f.eks. ved deling af adresser, telefonnumre, brugeroplysninger eller e-mailadresser på sociale medier med henblik på yderligere kontakt om det pågældende salg – vil det være omfattet af bestemmelsen.

Justitsministeriet har af den grund ikke fundet anledning til at inkludere kontakt, der finder sted udenom de pågældende sociale medier, f.eks. via e-mailplatforme, SMS eller telefonopkald, i strafskærpselsen.

2.2.3. Konfiskation af køretøjer, der anvendes til grove overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer

Dansk Erhverv og Dansk Mobilitet finder Justitsministeriets overvejelser rimelige og opfordrer i den forbindelse til, at reglerne i færdselsloven om konfiskation tilrettes, så de bringes i overensstemmelse med reglerne i det foreliggende lovforslag, idet man dermed i langt højere grad vil kunne straffe den faktiske lovovertræder og ikke personer eller virksomheder, der uden egen skyld er blevet inddraget i forholdet.

Finans og Leasing bemærker, at der lægges op til, at politiet først underretter leasinggiver, når der foreligger ”fældende afgørelse”, hvilket vil sige domstolsafgørelse. Problemet er, at det kan tage flere år, før der fældes dom. Hvis loven indrettes således, at køretøjet ved politiets første beslaglæggelse ved narkohandel ikke umiddelbart gives tilbage til leasinggiver, men at dette skal afvente endelig dom om konfiskationsspørgsmålet, vil det være et stort problem for leasinggiver. Det skyldes, at endelig dom om konfiskation kan tage meget lang tid – op til flere år – hvorfor køretøjet vil blive udsat for et stort værditab. Det er et samfundsmæssigt spild, som bør undgås. Der bør i så tilfælde opnås en mere smidig ordning, f.eks. umiddelbar udlevering fra politiet til leasinggiver inden endelig dom mod sikkerhedsstillelse, i stedet for at bilen skal stå længe på politiets lager og miste værdi. Alternativt bør det fremgå, at leasingselskabet er berettiget til erstatning for værditab, hvis ikke domstolen

når frem til konfiskation. Det virker også noget kunstigt i situationen, at politiet først lang tid efter beslaglæggelsen af køretøjet kan oplyse leasinggiver om beslaglæggelsen. Højest sandsynligt vil leasinggiver i tiden efter beslaglæggelsen opleve, at der ikke bliver betalt leasingydelse på køretøjet længere, og leasinggiver vil så kontakte leasingtager og formentlig ad den vej blive opmærksom på beslaglæggelsen. Den viden, som leasinggiver (typisk juridiske personer/selskaber) får fra politiet om bestemte personer, som har kørt narkokørsel, bør øjeblikkeligt kunne udbredes til alle leasingselskaber, f.eks. via Finans og Leasings medlemsnetværk, således at det undgås, at ”narkokurieren” ikke blot leaser en bil hos et andet uvidende leasingselskab. Det bør præciseres, hvad der menes med teksten i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 6, om, at retspraksis om tredjemandskonfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, herunder tredjemands rettigheder i den forbindelse, forudsættes at finde anvendelse på den foreslåede ordning.

Gadejuristen støtter op omkring en særskilt hjemmel til konfiskation af motordrevne køretøjer, der anvendes i forbindelse med overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer, og ser positivt på, at der i lovforslaget er taget højde for køretøjer, som bruges som hjælpemidler ved handicap.

Mobility Danmark støtter op om lovforslaget, der er en hårdere linje overfor narkotikahandel og brodne kar i leasingbranchen. Det støttes også, at narkohandlers biler kan konfiskeres, hvis leasinggiveren vidste eller burde kende til anvendelse af bilen i forbindelse med narkotikahandel. Der er et stort ønske om at få disse oplysninger fra politiet så hurtigt som muligt og om adgang til et register, så samme personkreds ikke bare kan gå til et nyt, intetanende leasingselskab og dermed fortsætte deres ulovligheder.

Køretøjer, der ejes af tredjemand og er blevet anvendt til grov narkotikakriminalitet, men som ikke udgør et bevis i sig selv, må i praksis efter den foreslåede ordning formodes kun at blive beslaglagt efter retsplejelovens kapitel 74 i tilfælde, hvor der er grund til at antage, at ejeren vidste eller burde vide, at køretøjet ville blive anvendt til grov narkotikakriminalitet. Der vil i en sådan situation efter Justitsministeriets opfattelse ikke – udover tilfælde, hvor konfiskation ville være uforholdsmæssigt indgribende – være noget særligt hensyn at tage til ejeren, der således vidste eller burde vide, at køretøjet ville blive anvendt til grov narkotikakriminalitet. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke

anledning til at indføre regler om, at det beslaglagte køretøj skal gives tilbage til ejeren.

Justitsministeriet er enig med Finans og Leasing og Mobility Danmark i, at det er hensigtsmæssigt at give politiet mulighed for at give ejeren af et motordrevet køretøj underretning på et tidligere tidspunkt om, at en person har anvendt køretøjet ved en grov overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer. Ministeriet har på den baggrund i forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, ændret det foreslåede § 3 c, stk. 4, og bemærkningerne hertil, så det fremgår, at der kan gives underretning på sigtelsestidspunktet.

For så vidt angår spørgsmålet om ejerens videre behandling af oplysningerne fremgår det af pkt. 4 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at i det omfang ejerens behandling af oplysningerne falder inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, vil ejeren være dataansvarlig for behandlingen. Hvis ejeren er en juridisk person, f.eks. et leasingselskab, vil behandlingen være omfattet af databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens anvendelsesområde, og behandlingen vil derfor skulle foregå i overensstemmelse med disse regler.

For så vidt angår teksten i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, om, at retspraksis om tredjemandskonfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, forudsættes at finde anvendelse, har Justitsministeriet på baggrund af høringssvaret fra Finans og Leasing i forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, præciseret, at retspraksis om tredjemandskonfiskation efter § 133 a, stk. 2, forudsættes at finde anvendelse på den foreslåede ordning, i det omfang ordningen i øvrigt svarer til ordningen efter § 133 a, stk. 2.

Vestre Landsret og Østre Landsret bemærker, at en ejer af køretøjet, som vidste eller burde vide, at køretøjet vil blive anvendt til narkotikakriminalitet, normalt må antages at kunne blive straffet for medvirken til den begåede kriminalitet, jf. straffelovens § 23 om medvirken. Den foreslåede ordning – som kræver, at ejeren af køretøjet vidste eller burde vide, at køretøjet ville blive anvendt ved en grov overtrædelse af narkotikalovgivningen – kan derfor ikke uden videre sammenlignes med ordningen om tredjemandskonfiskation efter færdselsloven. Det forekommer herved usædvanligt med en ordning, hvorefter en ejer – der

vidste eller burde vide, at vedkommendes køretøj ville blive anvendt ved grov narkotikakriminalitet – får en lovbestemt mulighed for som led i straffesagen at rejse et erstatningskrav mod den person, som har anvendt køretøjet. Det anses således normalt ikke for en opgave for domstolene at behandle et eventuelt mellemværende mellem de involverede i kriminelle aktiviteter. **Byretterne** og **Dommerforeningen** har tilsluttet sig landsretternes høringssvar.

Justitsministeriet er enig med Vestre Landsret og Østre Landsret i, at der i tilfælde, hvor der efter den foreslåede ordning kan ske tredjemandskonfiskation – fordi ejeren vidste eller burde vide, at vedkommendes køretøj ville blive anvendt ved grov narkotikakriminalitet – ikke er samme hensyn til at sikre en let proces for behandling af ejerens erstatningskrav. Det vurderes derfor tilstrækkeligt, at tredjemanden i en sådan situation må forfølge et eventuelt krav civilretligt.

Justitsministeriet har på den baggrund i forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, fjernet § 3 d, stk. 6, og de dele af § 3 d, stk. 5, der handlede om en særlig ordning for domstolsbehandling af erstatningskrav i sager om tredjemandskonfiskation.

2.2.4. Styrkede muligheder for at rettighedsfrakende ved salg af euforiserende stoffer fra en butik

Gadejuristen bifalder i det store hele de styrkede muligheder for at rettighedsfrakende ved salg af euforiserende stoffer, men stiller sig undrende overfor, hvordan politiet vil løse de store udfordringer med salg fra detailbutikker i praksis. Det opleves generelt, at politiet har et indgående kendskab til, hvilke detailbutikker der sælges euforiserende stoffer fra, men at der ikke er ressourcer til at efterforske og løfte sagerne. Der opfordres på det kraftigste til, at der afsættes midler og ressourcer til at løfte denne opgave af stor samfundsmæssig betydning

HK-handel anfører, at rettighedsfrakendelse for ansatte, der sælger eller på anden måde videreoverdrager euforiserende stoffer fra en detailbutik, er ude af proportioner. Det bør være op til den enkelte arbejdsgiver at vurdere, hvem de ønsker at ansætte. Ledelsesretten ligger uforbeholdent hos arbejdsgiveren. En arbejdsgiver har allerede mulighed for at kræve en straffeattest fra en ansøger og kan på den baggrund selv tage stilling til en eventuel ansættelse.

Som det fremgår af pkt. 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, gennemfører de styrkede muligheder for at rettighedsfrakende ved salg af euforiserende stoffer fra en butik regeringens udspil "Ungdom uden opioider".

Der blev ikke med regeringens udspil afsat flere ressourcer til politiets efterforskning af ulovlig handel med og besiddelse af opioider eller anklagemyndighedens efterfølgende arbejde med strafforfølgning af sagerne, som følger af de forskellige initiativer. Men det skal ses i sammenhæng med, at der med udspillet er afsat penge på flere andre områder, der samlet set vil styrke indsatsen mod ulovlig handel med og besiddelse af opioider. For regeringen er det afgørende, at vi har et stærkt og effektivt politi. Prioriteringen af ressourcer til politiet fastlægges som udgangspunkt i flerårsaftalerne om politiets og anklagemyndighedens økonomi, som forhandles politisk. Den nuværende flerårsaftale for myndighederne udløber ved udgangen af 2025. Regeringen sigter efter, at der kan indgås en ny aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi gældende fra 2026. Folketingets partier vil blive indkaldt til forhandlinger herom i 2025.

Institut for Menneskerettigheder anser det for problematisk, når det fremgår af lovteksten, at der skal foretages en vurdering af, om der er en fare for fremtidige forseelser, samtidig med, at der i lovbemærkningerne lægges op til, at der i udgangspunktet ikke skal foretages en sådan vurdering. De betingelser for rettighedsfrakendelse, der fremgår af lovteksten, bør af hensyn til lovtekstens klarhed og forudsigelighed i retstilstand være i overensstemmelse med de betingelser, der er beskrevet i lovforarbejderne.

Vestre Landsret og **Østre Landsret** går ud fra, at det vil bero på domstolenes konkrete bevisvurdering, om der foreligger en sådan fare, som kan begrunde rettighedsfrakendelse efter den foreslåede nye bestemmelse, jf. princippet om domstolenes frie bevisbedømmelse. **Byretterne** og **Dommerforeningen** har tilsluttet sig landsretternes høringssvar.

Justitsministeriet deler de bemærkninger, som Institut for Menneskerettigheder har fremført vedrørende det foreslåede § 3 d, stk. 1, i lov om euforiserende stoffer sammenholdt med bemærkningerne til bestemmelsen.

Justitsministeriet har på den baggrund i forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, ændret ordlyden af bestemmelsen, således at det nu klarere fremgår direkte af bestemmelsen i hvilke tilfælde, der kan ske rettighedsfrakendelse efter den foreslåede ordning.

Danske Advokater anfører, at straffelovens § 79, stk. 4, skal anvendes restriktivt, og at der skal være nærliggende fare for misbrug af stillingen, før der kan ske midlertidig frakendelse. Det er bekymrende, at man forsøger at indføre en lempeligere praksis for midlertidig frakendelse af retten til at drive detailvirksomhed, end hvad der følger af straffelovens § 79, stk. 4, der kræver, at forholdet er groft og åbenbart, med nærliggende fare for misbrug. Det er også bekymrende, at lovforslaget ikke forholder sig til de grundlæggende retssikkerhedsmæssige spørgsmål som proportionalitet, uskyldsformodning og den frie adgang til at udøve erhverv.

Det fremgår af pkt. 2.4.1 om gældende ret i forhold til rettighedsfrakendelse i lovforslagets almindelige bemærkninger, at rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79, stk. 4, 2. pkt., anvendes meget restriktivt og således sigter til grovere og mere åbenbare forhold.

Det fremgår af pkt. 2.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der med lovforslaget foreslås styrkede muligheder for rettighedsfrakendelse end efter straffelovens § 79. Det foreslåede § 3 d, stk. 3, 1. pkt., i lov om euforiserende stoffer henviser dog til, at straffelovens § 79, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse på rettighedsfrakendelse efter stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at det forudsættes, at der som udgangspunkt gives midlertidig rettighedsfrakendelse, hvis der er begrundet mistanke om, at den pågældende som led i detailvirksomhed har solgt eller i øvrigt videreoverdraget euforiserende stoffer, eller at der besiddes euforiserende stoffer i detailbutikken med henblik på videreoverdragelse.

Der er således tale om, at lovgiver i lovbemærkningerne giver udtryk for, hvordan straffelovens bestemmelse om midlertidig rettighedsfrakendelse forudsættes anvendt i relation til den foreslåede skærpede adgang til rettighedsfrakendelse i lov om euforiserende stoffer.

Ministeriet har derfor ikke foretaget ændringer i lovforslaget i anledning af høringssvaret fra Danske Advokater.

2.2.5. Opholdsforbud til personer, der rettighedsfrakendes ved salg af euforiserende stoffer fra butik

Gadejuristen anfører, at der med den foreslåede ordning lægges op til, at der også kan gives opholdsforbud i en anden detailbutik end den, hvor overtrædelsen af lovgivningen har fundet sted. Muligheden for at give opholdsforbud i andre detailbutikker bør afgrænses og specificeres yderligere, da dette kan fortolkes meget bredt og få vidtgående konsekvenser.

Det fremgår af pkt. 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at opholdsforbuddet skal sikre en effektiv håndhævelse af rettighedsfrakendelsen, og at det i højere grad sikres, at der ikke efterfølgende kan indsættes en stråmand i virksomheden, mens den rettighedsfrakendte i praksis fortsat driver eller er ansat i detailbutikken.

Det fremgår af pkt. 2.5.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at der navnlig vil kunne gives opholdsforbud i tilfælde, hvor den pågældende er tidligere straffet for overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer som led i salg eller anden videreoverdragelse fra detailbutik, eller hvor den pågældende straffes efter straffelovens § 131 for at vedblive med at udøve en virksomhed, til hvilken retten er ham frakendt efter det foreslåede § 3 d, stk. 1.

Det fremgår også af bemærkningerne til det forslåede § 3 d, stk. 2, at muligheden for at give opholdsforbud til en anden detailbutik, end den detailbutik, hvor overtrædelsen af lovgivningen om euforiserende stoffer, som gav anledning til rettighedsfrakendelsen, fandt sted, f.eks. ville kunne være relevant, hvis den rettighedsfrakendte overtræder straffelovens § 131 ved at vedblive med at udøve den frakendte virksomhed i en anden detailbutik.

Justitsministeriet har på baggrund af Gadejuristens bemærkninger præciseret i ordlyden af bestemmelsen, at opholdsforbuddet kan vedrøre en bestemt butik eller flere bestemte butikker, hvorfra der foregår detailsalg.

2.2.6. Lovforslagets økonomiske konsekvenser

Den Danske Dommerforening, Vestre Landsret og Østre Landsret har anført, at de anførte skønnede forventede merudgifter af lovforslaget for domstolenes vedkommende på ca. 0,1 mio. kr. i 2025 og ca. 0,1-0,2 mio. kr. årligt i 2026 og frem forekommer endog meget lavt. Det bemærkes, at det er væsentligt, at domstolene fremover tilføres de fornødne midler i forbindelse med lovændringer, som medfører merudgifter for domstolene. I modsat fald vil flerårsaftalen fra november 2023 om domstolenes økonomi for 2024-2027 løbende kunne blive udhulet af nye ressourcekrævende lovgivningsinitiativer. **Byretterne** har tilsluttet sig landsretternes høringssvar.

Domstolsstyrelsen har på baggrund af landsretternes bemærkninger vurderet, at de forventede økonomiske konsekvenser for domstolene af lovforslaget skal opjusteres til 0,4 mio. kr. årlig i 2025 og 0,8 mio. kr. årligt i 2026 og frem.

Justitsministeriet skal i den forbindelse bemærke, at Domstolsstyrelsens vurdering af en årlig merudgift på 0,8 mio. kr., der kan afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske rammer, er behæftet med usikkerhed. Justitsministeriet tilslutter sig styrelsens vurdering, hvorfor der ikke er tilført midler tilsvarende den årlige merudgift. På baggrund af Domstolsstyrelsens høringssvar er skønnet i lovforslaget over forventede merudgifter for domstolene blevet opdateret til 0,4 mio. kr. årlig i 2025 og 0,8 mio. kr. årligt i 2026 og frem.

2.2.7. Om andre elementer i regeringens udspil "Ungdom uden opioider"

Brugernes Akademi har henvist til, at det fremgår af regeringens udspil "Ungdom uden opioider", at regeringen vil afsætte midler til driften af et nationalt kompetencecenter for substitutionsbehandling, men at man er blevet gjort bekendt med, at Sundhedsstyrelsen, grundet manglende ressourcer, har henlagt det igangværende arbejde med at revidere gældende vejledning til læger, der behandler opioidafhængige patienter med substitutionsmedicin.

Justitsministeriet har orienteret Indenrigs- og Sundhedsministeriet, hvorunder spørgsmål om det kommende kompetencecenter og om Sundhedsstyrelsens vejledning henhører, om høringssvaret fra Brugernes Akademi.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det lovudkast, der har været i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- På baggrund af høringssvaret fra Vestre Landsret og Østre Landsret, som Dommerforeningen og byretterne har tilsluttet sig, har Justitsministeriet fjernet § 3 d, stk. 6, og de dele af § 3 d, stk. 5, der handlede om en særlig ordning for domstolsbehandling af erstatningskrav i sager om tredjemandskonfiskation.
- På baggrund af høringssvaret fra Finans og Leasing og Mobility Danmark har Justitsministeriet ændret det foreslåede § 3 c, stk. 4, så det fremgår, at politiet kan videregive oplysninger til ejeren af et motordrevet køretøj om, at en anden person er blevet sigtet for en grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller regler udstedt i medfør heraf, hvor køretøjet er blevet anvendt.
- Det foreslåede § 3 d, stk. 1, er ændret på baggrund af høringssvaret fra Institut for Menneskerettigheder, så bestemmelsen i højere grad afspejler bemærkningerne til bestemmelsen. Det fremgår således nu af ordlyden, at den, der udøver detailsalg fra en butik eller er ansat i en sådan butik og som led heri overtræder lov om euforiserende stoffer eller regler udstedt i medfør heraf ved salg eller anden videreoverdragelse af euforiserende stoffer, ved dom kan frakendes retten til at udøve detailsalg fra butikker og arbejde med detailsalg fra butikker.
- Det foreslåede § 3 d, stk. 2, er ændret på baggrund af bemærkningerne fra Gadejuristen, så bestemmelsen afspejler forudsætningerne i bemærkningerne til bestemmelsen om, at opholdsforbuddet kan vedrøre en bestemt butik eller flere bestemte butikker.
- På baggrund af høringssvaret fra Stenbroens Jurister er der i bemærkningerne til lovforslagets § 1 tilføjet henvisninger til reglerne i § 3, stk. 4, og § 3 b, stk. 2, i lov om euforiserende stoffer.
- På baggrund af høringssvaret fra Brugernes Akademi, Gadejuristen og SSP-samrådet er det i lovforslagets almindelige bemærkninger præciseret, at formålet med stafskærperne for opioider er at skabe en balance i straffene for videresalg af euforiserende stoffer, så de farligste

stoffer straffes hårdest med dog behørig hensyntagen til etableret tilstand af svær heroinafhængighed.

- På baggrund af høringssvaret fra Finans og Leasing er det i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 6, præciseret, at retspraksis om tredjemandskonfiskation efter færdselslovens § 133 a, stk. 2, forudsættes at finde anvendelse på den foreslåede ordning, i det omfang ordningen i øvrigt svarer til ordningen i § 133 a, stk. 2.
- På baggrund af Domstolsstyrelsens høringssvar er skønnet i lovforslaget over forventede merudgifter for domstolene blevet opdateret til 0,4 mio. kr. årlig i 2025 og 0,8 mio. kr. årligt i 2026 og frem.
- De forudsatte strafpositioner for 100 gram heroin og 5000 opioidpiller er på Justitsministeriets egen foranledning tilpasset fra 1 år og 3 måneder til 1 år og 4 måneder, hvilket bedre afspejler en strafskærpelse på en tredjedel for videreoverdragelse af heroin.

Herudover er der foretaget visse mindre ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.